

(skafoid psödoartozu)

Skafoid el bileğinde bulunan 8 kemikten biridir. Bu 8 küçük kemik 2 sıra halinde dizilir. Skafoid kemik bu iki sıra arasındaki hareketin koordinasyonunu sağlar.

Özellikle kol açıkken el bileği üzerine düşme sonrası skafoid kırığı oluşabilir. El bileği kemikleri arasında en sık kırık meydana gelen kemiktir. Skafoid yapısı ve damarlanması enteresan bir kemiktir. Fasulyeye benzer 3 boyutlu değişken bir şekli vardır. Kemiğin kanlanması ve damar yapılarının yerleşimi nedeni ile el bileğine yakın olan kısmın dolaşımı zayıftır. Kırık sonrası kanlanmayı sağlayan damar yapılarının hasarlanması olabilir ve kemiğin bir kısmının dolaşımı bozulur(avasküler nekroz) bu nedenle kırık kaynaması sağlanamayabilir.

Kırıkta 6 ay sonra kaynama sağlanamamasına nonunion denir. Kırığın normal kaynama süresinden uzun süren kaynama sorunlarına gecikmiş kaynama adı verilir. Skafoid kemik kaynamaması(nonunion) el bileği fonksiyonlarını etkiler, el bileği kemiklerinin oluşturduğu iki sıra arasında denge bozulur. Skafoidin iki parçası bağımsız olarak hareket eder. Bu, el bileği ekleminde kireçlenme oluşumunu artıracak el bileği mekanik sorunlarını doğurur.

Kırık sonrası uzun süre alçılama ile iyileşme sağlanmayan veya operasyon sonrası kırık kaynaması sağlanamayan olgularda nonunion görülür. Skafoid kırıklı bazı hastalar kırık oluştuğunun ve sonrasında kaynamadığının farkında değildirler. El bileği ağrısı ile doktora başvurulduğunda kırık olduğu saptanır. Bu tip hastalarda hayatlarının bir döneminde ihmal ettikleri el bileği travma hikayesi mevcuttur. Direkt film bilgisayarlı tomografi ve MRI tanıda yararlıdır.

Belirgin kireçlenme olmamış ise tedavinin amacı kemik kaynamasının sağlanmasıdır. Avasküler nekroz denilen el bileğine doğru olan kemik kırık kısmının dolaşımının bozulması tedavi kararının verilmesinde etkilidir. Tedavide kırık fragmanlarının uçlarının tazelenmesi, sonrası araya yerleştirilen başka bir yerden alınan kemik grefti konarak vida veya teller yardımı ile sabitleme yapılır. Eğer üst kemik kırık kısmında dolaşım bozukluğu var ise damarlı kemik nakli yapılarak kırık kaynaması ve kemik beslenmesi sağlanmaya çalışılır.

Eğer el bileğinde kireçlenme başlamış ise daha fazla skafoidin kaynatılması için çaba sarf etmeye gerek yoktur. Burada amaç ağrısız ve fonksiyonel olarak kullanılacak bir el bileği yaratmaktır. El bileği kireçlenmesinin derecesine bağlı olarak etraf eklemlerin hangisinin korunacağına karar verilmelidir. Radial stiloidektomi(radius kemiğinin kireçlenen bir kısmının çıkarılması), proksimal sıra karpektomisi(el bileği kemiklerinin üst sırasının çıkarılması), el bileği sınırlı dondurulması ve skafoid alt pol çıkarılması, çok yaygın artritlerde total el bileği dondurulması planlanır.